

K některým otázkám politické součinnosti při přípravě a vedení obranných operací

Z rozboru vedení minulých válek vyvozuje vojenské umění poučku, že mezi nej slabší místa obrany patří styky bránících se vojsk, zejména na operačním stupni. V obou světových válkách byl nejeden úspěšný útok veden právě ve směru tohoto styku, především styku různých národních armád. Z toho vyvozujeme pro přípravu a vedení obranných operací aktuální závěry k politickému zabezpečení pevnosti obrany na styku divizí, armád a frontů. Významné místo přitom přísluší organizaci a neustálému udržování vzájemné politické součinnosti. Proto je těmto otázkám v posledním období věnována zvýšená pozornost nejen v ČSLA, ale i v rámci armád Varšavské smlouvy.

Při přípravě a vedení frontových a armádních obranných operací se politická součinnost organizuje a provádí s:

- územními stranickými a státními orgány,
- **politickou správou vojenského okruhu**, na jehož teritoriu je obrana zaujímana,
- sousedy a s politickými orgány Pohraniční stráže.

Posláním politické součinnosti s územními stranickými a státními orgány je zabezpečit organizování jednotné politické práce mezi obyvatelstvem a nastupujícími zálohami k upevňování spolupráce mezi obyvatelstvem a vojsky, která zaujímají a vedou obranu na daném území. Zvláštní úlohu přitom mají opatření k vedení efektivního boje s nepřátelskou propagandou, šeptandou a panikou a politická opatření k aktivnímu zapojení obyvatelstva do budování obrany, zejména v hloubce, při řešení otázek materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení vojsk, ale také

opatření vojsk ve prospěch pomoci místnímu obyvatelstvu.

Politická správa frontu (výjimečně i politické oddělení armády) musí při navazování a udržování součinnosti s územními orgány postupovat v jednotě s politickou správou vojenského okruhu.

Kromě toho **při součinnosti politické správy frontu s politickou správou vojenského okruhu** vystupují do popředí otázky soustavného vzájemného informování o situaci vojsk okruhu a přijímaných opatřeních, o morálně politických a odborných kvalitách mobilizovaných součástí a situaci v nich, o politické, hospodářské, dopravní a zdravotnické situaci na území vojenského okruhu, na kterém vojska frontu působí.

Zásadní význam pro účinný politický vliv při zabezpečování pevnosti a odolnosti obrany má organizace a udržování součinnosti s politickými orgány sousedních frontů, svazů a divizí. Při přípravě a vedení obranných operací na státní hranici také s politickými orgány Pohraniční stráže.

Smyslem politické součinnosti je sjednotit úsilí politické práce při plnění společných operačních a bojových úkolů, při využívání výsledků vojenskopolitického průzkumu nepříteli a v ideologickém působení proti němu, posílit důvěru vlastních vojsk ve spolehlivost souseda při vedení obrany svěřeného území.

Politickou součinnost je potřebné rozvíjet a organizovat shora. Považujeme však za povinnost každého náčelníka politického orgánu nečekat pasivně na pokyny nadřízeného, ale iniciativně usilovat o navázání a udržování součinnosti se svým sousedem v operační sestavě, a to i v tom

případě, kdy jde o vojska spojenecké armády.

Při navazování součinnosti politických orgánů jde především o vzájemnou informovanost a dohovor organizačních forem k zabezpečení stálého udržení součinnosti při přípravě i po celou dobu vedení obranné operace.

Informace při navazování politické součinnosti může obsahovat základní poznatky o:

- vývoji operační a bojové situace a vlastních úkolech,

- vlastních bojových a mírových tradicích,

- připravenosti velitelů, štábů a vojsk vlastní podřízenosti, včetně jmen a základních charakteristik velitelů a náčelníků politických orgánů, s důrazem na podřízená vojska na styku,

- nepříteli (morálně politický stav, prostředky psychologického působení a další poznatky z vojenskopolitického průzkumu, aktuální poznatky o jeho organizaci a bojové činnosti),

- zaměření, úkolech a účinnosti politické práce,

- teritoriu, teritoriálních politických orgánech, územních stranických a státních orgánech v pásmu působení politického orgánu, jemuž je informace podávána (zejména při zasazování spojeneckých vojsk na našem státním území), včetně potřebných údajů (adresy, telefonické spojení, jména vedoucích funkcionářů).

Jako nejvhodnější se ukazuje kombinovaná forma ústní a písemné informace. Vedle stručných ústních údajů o nepříteli, vlastní činnosti a orgánech na teritoriu předat v širší písemné podobě všechny ostatní poznatky. Do budoucna by bylo možné uvažovat i o výměně informací s využitím magnetofonových kazet, videozáznamů, popřípadě i výpočetní techniky.

V průběhu navazování politické součinnosti je třeba projednat a dohodnout i způsoby jejího trvalého udržování, obsahový a organizační rámec součinnosti na nižších stupních s důrazem na sousedící svazy, divize a pluky a formy politické spolupráce na vlastním stupni.

V průběhu konaných cvičení se k navázání a udržování součinnosti osvědčil telefonický nebo osobní styk náčelníků

politických orgánů. Pro osobní jednání se ukazuje výhodné setkání na politickém oddělení jedné z divizí na styku frontů nebo svazů, na něž bezprostředně navazuje jednání náčelníků těchto podřízených stupňů k organizaci politické součinnosti, které vychází z pokynů nadřízeného. Politickou součinnost je možné navázat také prostřednictvím určených pracovníků politických orgánů nebo styčných důstojníků štábů.

Z dlouholetých zkušeností spolupráce mezi ČSLA a Střední skupinou sovětských vojsk se **pro trvalé udržování součinnosti v průběhu vedení operací osvědčila výměna příslušníků politických orgánů.** Pracovník politického orgánu ČSLA, jako příslušník operační skupiny vyslané ke spojeneckému svazu pro udržování součinnosti a sladování činností uskučňovaných velitelskými a politickými orgány, je zařazen na odpovídající politický orgán Střední skupiny sovětských vojsk a naopak. To umožňuje pružný způsob výměny informací a poznatků z politické práce a účinné sladování jednotlivých opatření.

Osvědčenou formou sovětských soudruhů uplatňovanou v rámci politické součinnosti se ukázalo vyslání lektorů vybavených pojízdními kluby ke štábům a útvarům ČSLA. S příznivým ohlasem se setkaly a jako účinné se ukázaly konané besedy a promítané filmy; při posledních cvičeních např. „Kam směřuje svět“ a „Kdo je proti odzbrojení“. Tyto lektorské cesty končí zpravidla besedou na politickém orgánu, který součinnost organizuje. Jejich obsahem je výměna aktuálních zkušeností a poznatků z lektorské činnosti i z politické práce v daném období přípravy obranné operace.

Problematika politické součinnosti při přípravě a vedení obranné operace má velký význam. Přes zvýšenou pozornost, která je jí věnována, nejsou dosud všechny otázky dostatečně ujasněny, rozpracovány, procvičeny a zobrazeny. Článek je proto pokusem o shrnutí dosavadních poznatků a zkušeností z operačních cvičení, jejich utřídění a předložení k širšímu posouzení spolu s některými podněty pro další zdokonalování činnosti politických orgánů operačních stupňů v této oblasti jejich práce.